

FIRM IN THE KNOWLEDGE ECONOMY: THE KNOWLEDGE-BASED APPROACH TO DETERMINING THE ECONOMIC NATURE

Marchenko O. S.

The content of the knowledge-based approach to the characteristics of the firm in the knowledge economy is covered. The theoretical fundament of study of the economic nature of the new firms, It's based on the neo-classical, neo-institutional, evolutionary approaches, on the concept of intellectual organization, learning organization, knowledge management. The definition of the firm as an integrator of knowledge, intellectual scale is proved.

Key words: the knowledge-based approach, the firm as an integrator of knowledge, intellectual scale, transaction costs of attracting knowledge.

УДК 330.338

РОЛЬ СУЧАСНОЇ КРИЗИ В СТАНОВЛЕННІ НОВИХ УМОВ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

*О. О. Мамалуй, кандидат економічних наук, доцент
Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого*

Розглянуто роль сучасної кризи у становленні нових умов функціонування української економіки. Досліджено існуючі наукові позиції відносно причин появи сучасної світової (планетарної), національної (української) економічної кризи та проблем, що виникають при визначенні шляхів їх подолання.

Ключові слова: *світова (планетарна) економічна криза, національна (українська) економічна криза, модернізація, рекапіталізація, нові умови та вимоги.*

Актуальність проблеми визначається станом світової та української економіки, який характеризується суттєвим погіршенням усіх макроекономічних показників, спадом ВВП, зростанням рівня безробіття, інфляції, зниженням платоспроможності країн та їх населення. Економічна наука, на жаль, виявилася недостатньо здатною вчасно передбачити тенденції появи такої масштабної і системної фінансово-економічної кризи, що й примусило видатних економістів світу звернути увагу на розроблення теоретичних і практичних питань її пізнання та подолання. Науковці України також активізували зусилля на вирішенні питань пошуку нових умов функціонування країни

в кризовий та позакризовий періоди з метою забезпечити формування ефективного механізму подальшого соціально-економічного зростання і розвитку.

Аналіз останніх джерел і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Дослідження теоретичних та практичних аспектів впливу кризи на світовий ринок, а також на економічний стан національних економік деяких країн, пошук ефективних шляхів подолання наслідків кризи відображено в працях відомих зарубіжних та вітчизняних економістів: П. Самуельсона, Дж. Стіглиця, П. Кругмана, Дж. Сороса, Ж. Атталі, В. Гейця, О. Яременка, Ю. Пахомова, О. Пасхавера, А. Новак та ін.

При науковому аналізі причин світової кризи і обґрунтуванні засобів мінімізації її наслідків, а також превентивних заходів на майбутнє більшість дослідників методологічно вірно розглядають кризові явища із двох боків: впливу екзогенних (внутрішніх) та ендегенних (зовнішніх) чинників. Саме такий підхід дає змогу визначити специфічні та загальні риси або прояви економічної кризи. Пізнання причин кризи виступає необхідною основою для розроблення урядами та міжнародними інституціями антикризових програм з підвищенням уваги до формування протидії негативним внутрішнім чинникам, більш ефективної нейтралізації впливу зовнішнього середовища.

У літературі спостерігається обмеженість пропозицій відносно ефективних механізмів нівелювання взаємовпливу негативних наслідків світової кризи на національну економіку і навпаки.

Формулювання мети статті. Практика виходу країн із світової економічної кризи свідчить про її зтяжний характер і обґрунтовує необхідність подальшого дослідження причин сучасної кризи та особливостей формування планетарного і національного механізмів подолання кризових наслідків, які у багатьох країнах охопили всі сторони життя населення, що гостро реагує на спробу реалізації антикризових заходів переважно за їх кошт. Тому метою цього дослідження є подальший аналіз характерних рис сучасної планетарної економічної кризи та її ролі у становленні нових умов функціонування української економіки.

Виклад основного матеріалу. Вплив кризи на подальший соціально-економічний і політичний розвиток країни має дуалістичне значення: по-перше, сприяє появі негативних наслідків для соціально-економічного розвитку країн, уряд яких неспроможний вчасно здійснити антикризові заходи, мінімізувати вплив кризи, що робить її системно охоплюючою всі сторони життєдіяльності людини, колективу, суспільства та несе загрозу безпеці існування держави; по-друге, має позитивне значення, пов'язане із загостренням головних суперечностей, що може бути використано як інструмент подальшого кардинального перегляду основних правил та принципів поведінки всіх

суб'єктів господарювання, реформування структури економіки, форм і методів регулювання економічного та соціального розвитку. Для раціональної зміни механізму системи господарювання важливо насамперед визначити причини сучасної кризи, потім на основі використання теоретичних висновків та пропозицій провідних зарубіжних і вітчизняних економістів розробити певну сукупність шляхів її подолання.

Так, лауреат Нобелівської премії (1970 р.) П. Самуельсон у інтерв'ю газеті «The Independent» від 19 січня 2009 р. пропонував шукати середній шлях, зайнявши позицію центриста. Не тому, що вам важко прийняти рішення. Ліворуч — збанкрутілі ідеї Маркса, Леніна, Сталіна, Кастро та Мао. Це були такі наскріжні камені, які використовувалися при організації економіки цілих країн. Праворуч — екстремістські погляди лібертаріанців з пострейганівської компанії. Нерегульовані ринки можуть самі себе поховати. Мораль: будьте центристом, ухвалюючи рішення щодо того, як допомагати біднякам і середньому класу. Центрист може домогтися тільки обмеженого успіху, зменшивши ті прояви нерівності, які неминуче супроводжують ринкові системи. Це аж ніяк не завдання повної ліквідації нерівності. Переслідування цієї недосяжної, донкіхотської мети може стати вірним шляхом, яким сучасний світ знову повернеться до стадії стагнації [1].

Другий лауреат Нобелівської премії (2001 р.) Дж. Стіглиць запропонував реформувати і переналагодити всю світову фінансову систему; урядам ретельніше регулювати фінансові установи, фінансові продукти та рухи капіталу; створити всесвітню регулюючу організацію для фінансових ринків, яка допомагала б відслідковувати і вимірювати системні ризики; провести радикальну реформу глобальної системи резервів та інститутів, що існують [2].

П. Кругман, також лауреат Нобелівської премії (2008 р.), запропонував: по-перше, зробити так, щоб кредит знову почав працювати; по-друге, реформувати систему таким чином, щоб ця криза не повторювалася [3].

Видатний підприємець, фінансист та філантроп Дж. Сорос заявив, що сучасна економічна криза була викликана: здуванням «супербульбашки» на фінансових ринках, що утворився протягом останніх трьох десятиліть унаслідок сполучення лібералізації економічних процесів і втручання регуляторів, накладення бумів на ринках акцій, сировинних товарів, нерухомості та нових фінансових інструментів; глобалізації фінансових ринків та інститутів без відповідної глобалізації регуляторів. З метою запобігання розгортанню кризових процесів у фінансовому секторі та національній економіці важливо регулювати не тільки пропозицію грошей, а й доступність кредиту [4].

Французький економіст Ж. Атталі, теоретик концепції «нового світового порядку», у книзі «Світова економічна криза. А що далі?» також приділив достатньо уваги заходам щодо усунення наслідків світової кризи і недопущення

її в таких масштабах у майбутньому. Серед цих заходів особливе значення мають: розв'язання проблеми зростання боргів провідних країн світу (США — дефіцит бюджету 12 % — 1,3 терадолара, борг країни — 54 терадолара, що перевершує розмір світового ВВП, загальний борг американців у 2007 р. досяг 350 % ВВП; борг Великої Британії перевищив 80 % ВВП, а борг Японії перевищує 180 % ВВП); розв'язання суперечностей між поглибленням соціальної нерівності та обмеженням попиту, бурхливим планетарним розвитком ринку і внутрішньодержавним розвитком демократії, правового простору; наведення порядку в кожній національній економіці, а потім встановлення наднаціонального управління та введення планетарної регламентації переорієнтації розвитку світової економіки та контролю за фінансовими ринками [5, с. 71, 112, 125, 142, 154].

С. Буковинська, Т. Унковська, О. Яременко у статті «Шляхи подолання фінансової кризи в Україні» визначили причинами сучасної кризи української економіки дію сукупності внутрішніх та зовнішніх чинників: випереджальне зростання фінансового сектору відносно реального сектору економіки; застарілу структуру економіки; незавершеність ринкової трансформації; залежність внутрішнього ринку країни від зовнішньої кон'юнктури [6, с. 48–52].

В умовах сучасної кризи видається важливою зміна орієнтації державної антикризової політики з традиційних заходів щодо забезпечення економічного зростання шляхом підвищення цін на комунальні послуги, замороження рівня заробітної плати, пенсій, стипендій та соціальних виплат у цілому, що влада називає «непопулярними реформами», на перехід до впровадження у практику систематичних дієвих кроків, спрямованих на підвищення продуктивності суспільної праці, конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників, мінімізацію економічного, політичного, державного монополізму, усунення тінізації і криміналізації економіки та інших негативних чинників життя, а також обмеження темпів зростання реальної влади олігархічних угруповань. Без повернення довіри населення до влади та її інститутів неможливо забезпечити демократичними засобами вихід із кризи, яка в Україні, як відомо, має системний характер. Про це свідчать висновки більшості авторів — економістів, філософів, політологів, юристів та фінансистів. Наприклад, Ю. Пахомов у статті «Україна реагує на деградацію і свавілля симпатією до Росії» відмічає, що Україна, зтягнута у пастку згубної моделі, завзято деградувала й нині терпить крах. І рік тут не тільки в лідерстві за глибиною падіння у період світової кризи. Країна, що вважалася на старті суверенності, за європейськими мірками, передовою, усі роки послідовно поступалася позиціями навіть технологічно відсталим сусідам. Більш небезпечною виявилася катастрофічна деградація людського капіталу: погіршення демографічних показників — скорочення населення з 52 млн до 46 млн;

масштабна (1/4 працездатного населення) трудова міграція; Україна вже на початку ХХІ ст. посіла перші місця по захворюваності на СНІД та туберкульоз, а відповідно до недавнього планетарного обстеження ВООЗ (Всесвітньої організації охорони здоров'я) лідирує за депресивністю [7].

Сучасну кризу слід розглядати не тільки як лихо, що виникло об'єктивно в результаті дії відповідних процесів, які суттєво порушили збалансованість і пропорційність розвитку світової економіки і національних економік більшості країн світу, а й як ресурс, що дає додатковий імпульс урядам і народам кардинально переглянути свої погляди, ціннісні орієнтації, економічну поведінку відносно умов людського розвитку, збереження довкілля, бурного поширення негативних наслідків глобалізації. Криза потребує реформування структури світової і національної економік, яка б була адекватна новим вимогам, що виникають так швидко, що людство останні два роки показує неспроможність їх розшифрувати і об'єднати зусилля на прийняття та цілеспрямовану реалізацію програмних антикризових дій. Так, пропорція між питомою вагою продукції матеріального виробництва, що знижується, і зростаючою часткою сфери послуг, а також фінансового сектору у валовому суспільному продукті розвинених країн раніше свідчила, поряд з іншими чинниками та умовами, про позитивну тенденцію до трансформації індустріального способу виробництва в постіндустріальний тип виробництва і суспільства. Однак з початком сучасної фінансової та економічної кризи світова економічна думка почала трохи переглядати свої погляди на динаміку цієї пропорції і частково визначати її вже як диспропорцію, що стала наслідком надмірного захоплення суб'єктами господарювання розвитком віртуальної економіки і капіталу – індикаторів зростання не забезпеченої реальними цінностями грошової маси, яке спостерігається протягом останніх тридцяти років. Саме це негативно позначилося на механізмі функціонування фінансового сектору економіки більшості країн, їх фондових ринків і стало особливо яскраво виявлятися з 2008 р. на світовому фінансовому ринку, а потім і на всьому економічному просторі світової економіки. Такої за ступенем поширеності і негативними наслідками світової економічної кризи, за оцінками більшості економічних експертів, світ ще не знав. У Рекомендаціях щодо економічних та інституціональних реформ 2009 р., які були підготовлені групою міжнародних та українських експертів, у тому числі експертів Аналітично-дорадчого центру Блакитної стрічки, підкреслюється, що Україна виявилася особливо вразливою до світової фінансової та економічної кризи через повільне просування реформ. Безпрецедентна криза стала своєрідним лакмусовим папірцем, що виявив вади в інституціональному середовищі та економічній базі [8, с. 4]. Тому економісти змушені знову зосередити увагу на необхідності подальшого дослідження проблеми розвитку реального сектору економіки як

у національному, так і в глобальному масштабі, але вже в нових умовах світової кризи і надалі в позакризовий період, на тому, які співвідношення слід вважати динамічними та прогресивними між продукцією промисловості, сільського господарства, галузями ринкової інфраструктури, послугами, пов'язаними із забезпеченням якісного функціонування людини, зростанням тривалості її життя, освіти, стану здоров'я, відпочинку, способу життя та фінансового сектору економіки. При цьому важливо правильно визначити загальний підхід до обґрунтування відповіді на питання, що постають перед економістами. На наш погляд, не існує єдиної відповіді на ці питання для всіх країн світу незалежно від рівня соціально-економічного, національного, політичного та історичного розвитку. Помилка керівництва країн, у яких поширюється економічна криза, полягає саме у тому, що вони у своїх рішеннях з регулювання макроекономічних пропорцій ігнорують специфіку власних країн, історично сформованого міжнародного поділу праці, традицій, менталітету народу, рівня готовності перейти не просто від перехідної економіки до реалізації механізму ринкової економіки, а й від індустріального типу цивілізаційного розвитку до постіндустріального суспільства, в якому головним чинником економічного розвитку покликані виступати знання, інформація та інноваційна діяльність. У розділі 3 «Вдосконалення управління підприємствами державної власності» А. Єфименко, О. Пасхавер та Л. Верховодова обґрунтували оновлені рекомендації на 2009 р.:

- прискорити процес виведення держави із комерційної діяльності шляхом приватизації, концесій, державноприватного партнерства; усі належні державі пакети акцій, які не є контрольними, слід продати;

- перед приватизацією перетворити усі державні підприємства на акціонерні товариства або товариства з обмеженою відповідальністю та замінити систему безпосереднього відомчого управління державними підприємствами більш ефективними та прозорими механізмами корпоративного управління;

- встановити обов'язкові вимоги до компаній, у яких державний пакет акцій більше 50 %, про застосування вимог до моделі управління, незалежного аудиту, оприлюднення фінансової звітності, які передбачені Законом України № 514-VI «Про акціонерні товариства» для публічних акціонерних товариств; створити систему моніторингу та контролю за фінансовими ризиками на підприємствах державної власності від 17 вересня 2008 р.;

- організувати відкриті слухання (парламентські дебати) для обговорення доречності існування державних холдингових компаній і фінансових результатів їх діяльності;

- відокремити функцію держави як власника від функції держави як регулятора; створити окрему державну установу для управління державними акціями; розглянути можливість формування реєстру організацій, що могли б

пропонувати кандидатури директорів для обрання до наглядових рад підприємств, що належать державі;

– скасувати закони України «Про холдинги в Україні» та «Про управління об'єктами державної власності», всі пільги та спеціальні режими, встановлені для державних компаній;

– покласти на наглядові ради відповідальність за контроль над менеджментом державних компаній (зокрема, право обирати/звільняти виконавчий орган без зазначення причин). Також результати повинні бути надані їх спостережним радам. Слід установити відповідальність членів спостережних рад за порушення їх обов'язку діяти виключно в інтересах компаній. Участь державних службовців у спостережних радах державних компаній заборонити;

– уникати нерівного ставлення до державних і недержавних підприємств, у тому числі в будь-яких нових законодавчих актах і політичних заходах, спрямованих на боротьбу з кризою; уряд повинен уникати витратити кошти на підтримку неефективних державних компаній [8, с. 26–29].

Викликає певний сумнів пропозиція авторів рекомендацій про те, що основною фігурою в економічному середовищі повинен виступати приватний власник [8, с. 27]. У Конституції та Господарському кодексі України затверджено положення про рівність усіх форм власності, принцип економічної свободи та конкуренції [9], реалізація яких неможлива в умовах упровадження встановлення на переважну роль суб'єктів господарювання приватного сектору економіки. Певний інтерес викликає й те, що в 2009 р. Нобелівську премію було присуджено американській вченій Е. Остром за досягнення в галузі економічного управління, обґрунтування переваги функціонування фірм колективної власності порівняно із приватними.

А. Новак у монографії «Як підняти українську економіку» запропонував функціональну модель високоефективної української економіки в умовах розвитку глобалізованого світового економічного простору. Ця економічна модель працює на трьох функціях: виробництва, продажу, розподілу результатів продажу. Головною проблемою української економіки є низька ефективність кожної із означених трьох функцій. Автор пропонує варіант її розв'язання шляхом корпоратизації вітчизняних підприємств, які повинні бути створені на 39 ринках кінцевої продукції: від ринків продовольчих товарів, побутової техніки, одягу до високотехнологічних ринків космічних апаратів, літакобудування, комп'ютерних та програмних товарів [10].

Сучасна фінансово-економічна криза, що має системний характер, охоплює економічні, політичні, соціальні, культурні і правові складові держави та суспільства. Доцільним є використання державної програми проведення модернізації в Україні як комплексного заходу подолання сучасної кризи, введення ретельного контролю і підвищення відповідальності керівництва

країни за прийняття рішень. При цьому важливо дотримуватися спадкоємності та послідовності в роботі урядів, відсутність чого призводить до дискредитації рішень та гальмування темпів виходу країни із кризи. Так, введення обмежень на дострокове, а на практиці й термінове, розірвання депозитних договорів у 2005 і в 2008–2009 рр. Національним банком України є прямим порушенням ст. 41 Конституції України. Це негативно позначилося на рівні довіри населення (вкладників — головних інвесторів розвитку економіки) країни, яке масово забиало свої внески, що катастрофічно скоротило можливості банків у кредитуванні реального сектору економіки. Довіра — одна з головних характеристик соціального капіталу, без якої неможливе ефективне здійснення будь-яких перетворень в економіці та суспільстві. При цьому НБУ проводив маніпуляції з курсом валюти (її ревальвацію, а потім девальвацію), що знецінило національну грошову одиницю приблизно на 60 % і стимулювало різке зниження купівельної спроможності споживачів. Усе це суттєво загостило прояви фінансової та економічної кризи в країні, сприяло падінню ВВП за 2008–2009 рр. приблизно на 15 %. Українська економічна криза поєдналася зі світовою кризою, що істотно звузило можливості експорту продукції металургії, хімічної промисловості, сільського господарства, будівництва та підсилило падіння виробництва не тільки в цих галузях, а й у тих, що пов'язані з ними технологічними виробничими зв'язками.

Основні риси кризи 90-х рр. в Україні з новою силою стали виявлятися й на сучасному етапі, але у більш складних, непередбачених формах і наслідках. Економічна криза в країні підсилюється також тим, що вона викликана і супроводжується політичною і правовою (конституційною) кризою щодо нездатності представників і керівників гілок влади згуртуватися навколо загальної мети — подолання кризових явищ як усередині країни, так і у світовому масштабі, забезпечення виконання чинної Конституції, а якщо сформувалася єдина думка про необхідність внесення змін до Основного Закону держави, то це робити треба рішуче, відповідно з існуючими процедурами конституційного права. Загострення суперечностей між гілками державної влади в Україні, що спостерігалися останні п'ять років, виступає причиною, яка сприяє зростанню проявів економічної кризи та робить її системною, більше затяжною і непередбаченою за своїми наслідками. В таких умовах дуже проблематично сподіватися на можливість виконавчої влади забезпечити модернізацію пріоритетних галузей реальної економіки, кардинально змінити правила поведінки суб'єктів банківської системи, які повинні функціонувати за законами ринкової економіки, що в умовах конкурентної боротьби вимагають зберігати тільки ефективні банки і банкрутувати слабкі. Такий процес повинен супроводжуватися концен-

трацією і централізацією банківського капіталу, утворенням монополістичного банківського капіталу та ефективної банківської системи, що здатна виконувати всі свої функції.

Під впливом світової фінансової кризи та відповідних заходів урядів багатьох країн, спрямованих на порятунок їх банківської системи шляхом рефінансування та рекапіталізації слабких банків за рахунок коштів бюджету, уряд і НБУ ухвалили рішення щодо проведення модернізації банківської системи, реформування її структури цивілізаційним методом рекапіталізації, тобто входження капіталу держави в капітал банку. 10 червня 2009 р. на засіданні Кабінету Міністрів України було прийнято постанову щодо участі держави у капіталізації трьох банків: ВАТ «Родовід Банк», АКБ «Київ» та ВАТ АБ «Укргазбанк» із кількістю вкладників більше 700 тис. чол. Уряд планував увести облігації внутрішньої державної позики з погашенням у 2017–2019 рр. (доходністю 9,5 % річних) на суму 9 млрд 473,81 млн грн у статутний капітал цих банків. Так, розмір капіталізації «Укргазбанку» — 3,1 млрд грн, а частка держави в його статутному капіталі — 81,58 %; «Родовід Банку» — 2 млрд 808,515 млн грн, частка держави — 99,97 %; банку «Київ» — відповідно 3 млрд 565,294 млн грн і 99,94 %. При цьому попередній уряд керувався метою повернути довіру і гарантувати задоволення інтересів вкладників банків шляхом значного збільшення банківського капіталу та зміни форми власності із приватної (акціонерної) на державну. Рекапіталізація при цьому виступає як інструмент модернізації банківської системи з метою істотного оновлення її структури й усунення проявів фінансової кризи. Банківська система повинна бути адекватною інтересам вкладників, економіки і держави в цілому, що дозволить їй бути ефективною та виконувати всі свої функції та одержувати зароблений прибуток.

Характерними рисами адресної рекапіталізації є: по-перше, зміна приватної форми власності банків на державну шляхом випуску облігацій держави, що надає їй права власності 81,51–99,97 % статутного капіталу цих банків; по-друге, встановлення нової моделі державного управління в цих банках; по-третє, кількість банків у банківській системі не змінюється, а перерозподіляється на користь державних банків на три одиниці, тобто концентрація банківського капіталу відбувається, але вона не супроводжується його централізацією; по-четверте, ці банки тимчасово функціонуватимуть як спеціальні державні банки, тому їх не включають у систему державних ощадних банків. Після стабілізації та відновлення платоспроможності банків і повернення до них довіри вкладників планувалося продати отримані в результаті капіталізації державні частки банків, тобто перевести їх у приватну форму власності; по-п'яте, рекапіталізація — інноваційна форма націоналізації та інструмент сучасної модернізації світової банківської системи. Які негативні

наслідки можливо очікувати від рекапіталізації банківської системи в Україні, де діють специфічні умови: висока питома вага тіньової економіки, корупційні явища, правовий нігілізм населення, суперечності між урядом і НБУ, значний спад виробництва в реальній економіці? На думку В. Гейця, тотальна недовіра суспільства до дій влади призводить до відсутності ефективної взаємодії держави і недержавного сектору економіки. Дефіцит суспільної довіри не дозволяє хоча б частково вивести з тіньового обігу (щонайменше 40 % ВВП, або 400 млрд грн) і з наявних заощаджень населення (від 30 до 60 млрд дол) гігантські обсяги додаткових внутрішніх ресурсів, на які сьогодні так потребує економіка в цілому [11].

Висновки. Світова економічна криза загострює потреби у проведенні модернізації пріоритетних сторін реального господарського та соціального життя, внутрішньої і міжнародної політики держави. Модернізація залишається найефективнішим шляхом подолання наслідків кризи та створення умов для формування системи захисту людського розвитку. При цьому (проект) стратегії національної модернізації України до 2020 р. [12] повинні тісно взаємодіяти із Конституцією країни, реалізація цих положень в економіці і суспільстві приведе до досягнення нової моделі формування розвитку економіки та людського потенціалу країни. Досить важливим є підвищення комплаєнтності громадян країни стосовно виконання юридичних норм та практичного забезпечення дії принципу «Закон обов'язковий для всіх» з постійним контролюванням його виконання. Найбільш наочно це можна проілюструвати на прикладі реалізації конституційних прав і свобод людини, без досягнення яких неможливо забезпечити безпеку економічного розвитку країни, кожного її громадянина і суспільства в цілому. Вимоги сучасної економічної кризи суттєво актуалізують зазначені проблеми, адекватне розв'язання яких і покликане стати відповіддю урядів і народів країн світу на потребу об'єднання навколо досягнення мети подолання її наслідків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Самуэльсон П. В экономической политике Обаме разумнее всего выбрать средний путь // The Independent. — 2009. — 19 янв.
2. Stiglitz Joseph E. Markets Can't Rule Themselves // Newsweek. — 2008. — 31 дек. <http://www.newsweek.com/id/177447>.
3. Krugman Paul. What to do // The New York Review of Books. Vol. 55, № 20. December 18, 2008.
4. Кокшаров А. Обманчивый рынок / А. Кокшаров // Эксперт Online. — 2009. — 9 дек.
5. Аттали Ж. Мировой экономический кризис. А что дальше? / Ж. Аттали. — СПб. : Питер, 2009. — 176 с.

6. Буковинська С. Шляхи подолання фінансової кризи в Україні / С. Буковинська, Т. Унковська, О. Яременко // Екон. теорія. — 2009. — № 2. — С. 47–60.

7. Пахомов Ю. Украина реагирует на деградацию и беспредел симпатией к России / Ю.Пахомов. — 2010. — № 7. — 19–25 февр.

8. Рекомендації щодо економічних та інституціональних реформ 2009 р. в Україні / Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки. — Київ, квіт. 2009 р. — 145 с.

9. Конституція України. — Х. : Одиссей, 2006. — 48 с.

10. Новак А. Як підняти українську економіку : монографія / А. Новак. — К. : Гнозис, 2007. — 344 с.

11. Геєць В. М. Антикризові міри в Україні приречені на невдачу / В. М. Геєць // Дзеркало тижня. — 2009. — № 16. — 15 трав.

12. Стратегія національної модернізації. Україна 2020 (Проект) / М-во екон. України. — Режим доступу : http://www.radakmu.org.ua/uk/neus_and_report/1079.html. [ред.] Історія.2009-06-23.

РОЛЬ СОВРЕМЕННОГО КРИЗИСА В СТАНОВЛЕНИИ НОВЫХ УСЛОВИЙ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ УКРАИНСКОЙ ЭКОНОМИКИ

Мамалуй О. О.

Рассмотрена роль современного кризиса в становлении новых условий функционирования украинской экономики. Исследованы научные предложения относительно причин появления современного мирового (планетарного), национального (украинского) экономического кризиса и проблем, которые возникают при определении путей их преодоления.

Ключевые слова: мировой (планетарный) экономический кризис, национальный (украинский) экономический кризис, модернизация, рекапитализация, новые условия и требования.

THE ROLE OF PRESENT CRISIS IN FORMATION OF NEW CONDITIONS IN FUNCTIONING OF UKRAINIAN ECONOMY

Mamaluy A. A.

In article the role of present in formation of new conditions in functioning of Ukrainian economy is considered. The author researches existing scientific propositions concerning the reasons of appearance of present global (planetary), national (Ukrainian) economic crisis and problems which arise at determination of ways of their overcoming.

Key words: global (planetary) economic crisis, national (Ukrainian) economic crisis, modernization, recapitalization, new conditions and requirements.